

Nói lắp là một dạng rối loạn giao tiếp rất hay thay đổi và phức tạp. Mặc dù nguyên nhân chính xác gây ra nói lắp vẫn chưa được biết rõ, người ta nghĩ rằng những người nói lắp là những người có khó khăn trong phối hợp vận động tạo lời nói

Nói lắp là gì?

Nói lắp là một tình trạng gián đoạn không chủ ý trong tính lưu loát lời nói bình thường. Những gián đoạn không chủ ý này có thể gây trở ngại cho giao tiếp thông thường và có thể ảnh hưởng đến khả năng giao tiếp của một người trong một số tình huống giao tiếp bằng lời nói, cũng như trạng thái khỏe mạnh về mặt cảm xúc và xã hội.

Nói lắp là như thế nào?

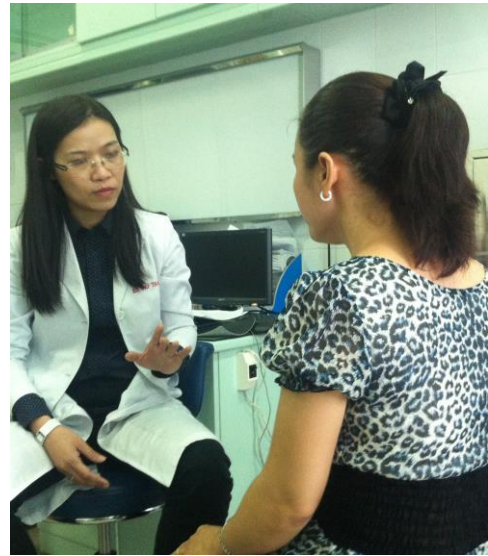
Nói lắp có thể biểu hiện khác nhau ở mỗi người và tình trạng nói lắp của từng người có thể trông có vẻ và nghe có vẻ khác nhau. Các loại nói lắp bao gồm:

Những vận động lặp lại

- Một âm thanh (phần của một từ) có thể bị lặp lại (chẳng hạn như. b-b- beach (bãi biển))
- Toàn bộ từ có thể bị lặp lại (ví dụ như and-and-and (và-và-và)),
- Toàn bộ cụm từ có thể bị lặp lại (ví dụ như and the- and the- and the-).

Những tư thế cố định

- Sự tắc (nghe) là một tư thế cố định mà trong đó một người có thể bị “kẹt” tại một âm và trông như họ không thể phát ra nó và việc đó trông giống như họ đang nín thở (ví dụ như. ‘m-----ay’)
- Sự kéo dài là một tư thế cố định mà trong đó một người có thể bị “kẹt” tại một âm trong một từ và sẽ tiếp tục phát ra âm đó (ví dụ như. ‘mmmmmay’)

Hành vi thứ cấp

- Sự lấp chỗ trống trong lời nói (ví dụ như. sử dụng quá nhiều ‘các từ lấp chỗ’ như “um” và “ah” và không có dụng ý nói ra những âm đó)
- Nhấn mặt (ví dụ như, nhấn mũi)
- Nháy mắt (nói cách khác là tăng nháy mắt khi “đang nói lắp”)

Những hoàn cảnh giao tiếp có thể khiến tình trạng nói lắp tồi tệ hơn, bao gồm:

- Nói chuyện trước một nhóm lớn khán giả
- Nói chuyện với một ai đó có “vị thế” cao hơn (ví dụ: một người quản lý hay chủ)
- Nói chuyện với người lạ
- Đang mệt
- Đang cảm thấy lo lắng

Nói lắp phổ biến như thế nào?

Trên 70 triệu người trên thế giới nói lắp. Nam giới được xác định là bị ảnh hưởng bởi nói lắp cao gấp xấp xỉ 4 đến 5 lần so với nữ giới.

Nói lắp

Nếu gia đình có tiền sử nói lắp thì có khả năng mắc chứng nói lắp cao.

Người ta nghĩ rằng khoảng 5% dân số trên toàn thế giới bị ảnh hưởng bởi nói lắp trong một vài thời điểm trong đời họ..

Khi nào nói lắp bắt đầu?

Khởi phát nói lắp thường vào khoảng giữa năm 2-3 tuổi và thường rất hay thay đổi Trẻ có thể nói bình thường ngày này, và có thể nói lắp vào ngày kế tiếp.

Có khả năng là nếu trẻ bắt đầu nói lắp, chúng sẽ “tự khỏi khi trẻ lớn lên” và điều này được biết đến như là *sự hồi phục tự nhiên*. Tuy nhiên, nhiều trẻ sẽ tiếp tục bị nói lắp và cần có điều trị.

Nếu bạn nghĩ con của bạn đang nói lắp, khi đó bạn cần liên hệ một nhà âm ngữ trị liệu và họ sẽ có thể cho bạn lời khuyên về những bước nào cần thực hiện tiếp theo.

Ai sẽ chẩn đoán chứng nói lắp và như thế nào?

Chuyên viên âm ngữ trị liệu có thể thực hiện lượng giá trên người đang có chứng nói lắp sẽ xác định được độ nặng của nói lắp và điều trị nào là tốt nhất.

Trong suốt buổi lượng giá, chuyên viên âm ngữ có thể:

- Hỏi các câu hỏi liên quan đến chứng nói lắp
- Đo lường độ nặng của tình trạng nói lắp trong suốt các cuộc nói chuyện khác nhau
- Thảo luận về các lựa chọn điều trị

Điều trị có sẵn có không?

Các trị liệu hiệu quả là sẵn có cho cả trẻ em và người lớn. Điều trị cho trẻ tập trung vào loại bỏ

chứng nói lắp và điều trị cho người lớn tập trung vào kiểm soát những hành vi nói lắp và giảm bớt sự lo lắng mang tính xã hội có thể đi kèm với tình trạng rối loạn này . Chuyên viên âm ngữ trị liệu sẽ có thể giúp bạn, cho bạn lời khuyên về những điều trị sẵn có tốt nhất.

Ở Việt Nam, có một nhóm tự hỗ trợ trực tuyến được gọi là ECHO Vietnam. Các thành viên cũng thường xuyên gặp mặt trực tiếp để học hỏi về chứng nói lắp, hỗ trợ lẫn nhau và thực hành nói trôi chảy (và các kỹ thuật trị liệu khác). Bạn có thể tham gia ECHO Vietnam tại trang:

<http://www.echovietnam.vn/>

Bạn có thể giao tiếp với người nói lắp như thế nào?

Điều quan trọng là bạn không cư xử với người có chứng nói lắp một cách khác biệt. Bạn nên:

- Hãy để cho họ kết thúc câu nói của họ.
- Không xen ngang khi họ đang nói, thậm chí nếu họ có vẻ như đang “kẹt” trong một vài từ của họ.
- Không chữa lỗi trong lời của họ; sửa chỉnh một người đang nói lắp có thể khiến họ cảm thấy bối rối và trở nên lo lắng, và cả hai cảm giác này có thể khiến tình trạng nói lắp trở nên tồi tệ hơn.

Để có thêm thông tin về Bệnh học lời nói (Âm ngữ trị liệu), vui lòng tham quan trang web của Trinh Foundation:

<http://trinhfoundation.org>

Chi tiết liên hệ các chuyên viên Âm ngữ trị liệu người Việt đã qua huấn luyện được cung cấp trên trang web của Trinh Foundation Australia.